

Zaostřeno na výživu telat

Na semináři pořádaném společností Guyokrma a VK-Drcman, s. r. o., ve Vyškově vystoupil jako hlavní host francouzský výživář společnosti Neovia Damien Richette. Jeho přednáška byla zaměřena na téma Vliv výživy matek na zdraví telat a kvalitu mleziva. V podobném duchu pokračoval i tuzemský odborník z Mendelovy univerzity prof. MVDr. Leoš Pavlata.

Po krátkém úvodu v podání ředitele společnosti Guyokrma, s. r. o., Martina Musilka se ujal slova zahraniční specialista na výživu skotu – Damien Richette ve spolupráci s překladatelem Liborem Motyčkou (Guyokrma). V úvodu připomněl, že již v třetím týdnu březosti se vyvíjejí všechny orgány plodu. Vliv výživy na tele není při narození viditelný, ale pokusy ukázaly, že výživové omezení matek ovlivnilo tukový metabolismus jejich telat.

V přípravě na porod existuje ve Francii obecné doporučení podávat 3 až 3,5 kg koncentrované směsi. Minerální výživa má rovněž významný vliv na zdraví telat. Efekt doplnění minerálů a vitamínů u matek je znám jako pozitivní, ale zatím se uskutečnilo málo pokusů na dojnících. Deficity vitamínů A, B₆ a E způsobují snížení životaschopnosti plodu. Deficit selenu znamená snížení průtoku krve do plodu. Doporučuje se tedy doplňovat zejména vitamín E a selen. Hodnoty energie, proteinu, glycidů a vlákniny pro výživu při zaprahnutí jsou uvedeny v tabulkách 1 a 2.

Stále jsou v praxi zásadní rozdíly v délce stání na sucho. Damien Richette zdůraznil, že maximum nutričních faktorů z těla matky do mleziva přechází asi pět týdnů před otelením. Z toho vyplývá i doporučení pěti týdnů stání na sucho. Podle francouzského výživáře jsou limitní čtyři týdny, neboť Grusenmeyer et al. v roce 2006 ve své práci prokázali, že dostatečně kvalitní mlezivo mají krávy, které stojí na sucho aspoň čtyři týdny. Množství mleziva u krav stojících na sucho, však může být nižší než u krav stojících na sucho 60 dní. Zanedbaná příprava na porod tudíž znamená nekvalitní mlezivo.

Jak kontrolujete kvalitu mleziva?

Kvalita mleziva je podle šetření přednášejícího často tristní. Nekvalitní jsou až tři čtvrtiny případů.

„Otázky tedy zní, jak kontrolujete kvalitu mleziva? Podle našeho šetření kontroluje každou krávu na kvalitu mleziva pouze 5 % chovatelů. Kvalitu lze kontrolovat několika způsoby

Damien Richette, Neovia (vlevo)

– kolostrometrem, refraktometrem optickým, elektronickým nebo pomocí tzv. Colostro Balls – kuliček, které po vhození do mleziva změni barvu a vyplavou,“ vysvětlil Damien Richette a dodal, že čím dříve chovatel tele napojí, tím je vyšší pravděpodobnost kvalitní imunitní výbavy.

Co je významné pro kvalitu mleziva? „Pokud chcete kvalitní mlezivo, je nutná nadprůměrná výživa dusíkatými

mi látkami. A je potřeba nezapomenout také na dostatek hořčičku, který pomáhá při porodu,“ dodal Richette. Hlavní faktory změny kvality mleziva jsou podle přednášejícího známé, ale jsou těžší kvantifikovatelné. V roce 2015 se v Normandii uskutečnila anketa, které se zúčastnilo 379 dotazovaných. Vyplývalo z ní, že kvalita mleziva klesá s pořadím laktace, množstvím mleziva a s intervalem od otelení po první dojení. Tyto tři faktory lze považovat za hlavní (statisticky významné), které způsobují horší kvalitu kolostra.

Doporučení pro jalovice

„Důležité pro správný vývin jalovic je maximalizovat růst až do desátého měsíce, nikoli pouze do šestého, jak se dříve uvádělo. Genetika je jiná než dříve,“ upozornil přednášející. Při úvaze nad tím, jestli je vhodnější zbytkové mléko, nebo mléčná náhražka, vyzdvihl spíše mléko náhradní, neboť přináší větší bezpečnost. Zbytkové mléko lze s úspěchem používat, ale pouze za splnění určitých podmínek, jako je management a hygiena.

Podle přírůstkových cílů je možné zvolit tři programy výživy telat: klasik – časný odstav – vysoká výkonnost. Intenzivní růst se bez kvalitní mléčné krmné směsi neobejde. Cí-

LIZY PRO DOJNICE (OKOLOPORODNÍ OBDOBÍ) A TELATA

PRO TELATA

DEMARRAGE

MAXIMÁLNÍ BEZPEČNOST pro dobrý růst savých telat

PRO VŠECHNY PŘEŽVÝKAVCE

ELEVAGE

VYVÁŽENÝ POMĚR MINERÁLŮ pro všechny přežvýkavce

PRO OBDOBÍ KONCE BŘEZOSTI

GESTANT

MAXIMÁLNÍ ODOLNOST obsahuje v t. E, chelát Zinku a organický Selen obsahuje iontové soli

Dodavatel:
Guyokrma spol. s r.o.
Žirovnická čp. 2389
106 00 Praha 10

Tel.: 272 652 875
Fax: 272 653 146

guyokrma@guyokrma.cz
www.guyokrma.cz

GUYOKRMA

prof. MVDr. Leoš Pavlata, Ph.D.,
Mendelova univerzita

lem je do odstavu zdvojnásobit porodní hmotnost telete. Doporučení uvádí tabulka 3.

V závěru své přednášky Damien Richette poukázal na zajímavosti ve výživě v příkladech z různých koutů Země.

Tři litry mleziva do dvou hodin po porodu

Na Francouze navázal prof. Leoš Pavlata z Mendelovy univerzity v Brně. Podrobněji rozebral dvě základní témata související s předcházející tematikou:

- 1) Kolostrální výživa telat a možnosti ověřování jejího správného provádění.
- 2) Vliv množství zkrmovaného mléka a typu starteru na zdraví a užítkovost telat.

Přednášející připomněl, že kvalitní mlezivo je to, co mléčná žláza produkuje první den po porodu. Druhý až pátý den jde již o zbytkové mlezivo, které především chrání sliznici. Zásadní pro kolostrální výživu je do hodiny krávu podojit a do dvou hodin po porodu napojit tele. Důležité je podat 3 l mleziva – minimálně 2,8 při napojení za pomoci cucáku a 3,8 při podání mleziva sondou. Je třeba, aby celkové množství podaných IgG bylo 150 až 200 g.

Ing. Radim Šolc,
VK Drcman, s. r. o.

Je důležité zajistit mikrobiologickou čistotu mleziva – to znamená dodržovat zásady hygieny prostředí a dojícní techniky. Zde platí pravidlo dvacet minut: Nadojené mlezivo má asi 100 tis. CPM, za dvacet minut je to již 200 tisíc, za 40 minut 400 tisíc a po hodině 800 tisíc CPM. Vstřebávání adekvátního množství složek kolostra je závislé na jeho kvalitě, době prvního podání, množství, způsobu napojení, přidušení telete či acidóze a stresu. Leoš Pavlata k tomu dodává, že když tele necháme pod krávou, zkušenosti jsou spíše špatné – tele nedostane optimální hladinu protilátek. Stresované a přidušené tele po komplikovaném porodu je lépe napojit včas sondou. Hodnocení mleziva (obsah IgG v mlezivu 50 g/l mleziva):

- kvalitní – nad 22 % (21 %)
- průměrné – 18 až 21 %
- nekvalitní – pod 17 %

Jako náhrada kolostra může nejlépe sloužit kolostrum jiné matky. Pak jsou na trhu kolostrální náhrady. „Je třeba rozlišovat mezi mlezivovými náhražkami a mlezivovými doplňky,“ upozornil doc. Pavlata. Mlezivové náhražky musí obsahovat 100 až 150 g imunoglobulinů, doplňky obsahují zpravidla méně.

Suché TMR – současný trend výživy telat

Tab. 1 – Doporučení pro výživu krav při zaprahnutí – vláknitá krmná dávka

	ENERGIE		PROTEIN	
	UFL (/kg)	NEL (MJ/kg)	PDI (g/kg)	P (%)
Začátek zaprahnutí	0,75-0,80	5,3 – 5,7	> 75	11–14
Příprava na porod	0,87–0,90	6,2 – 6,4	95–105	14–15

Tab. 2 – Doporučení pro výživu při zaprahnutí (pokračování)

	GLYCIDY	VLÁKNINA	
	škrob (%)	vláknina (%)	NDF (%)
Začátek zaprahnutí	10–16	> 25	> 40
Příprava na porod	19–21	> 18	> 33

Tab. 3 – Doporučení pro výživu telat

Cíle růstu		Klasicky	Časný odstav	Vysoká výkonnost
		porodní hmotnost x 2 nebo 700 g/den	porodní hmotnost x 1,7 nebo 700 g/den	porodní hmotnost x 2,5 nebo 950 g/den
Mléčná náhražka	NL (%)	21,8	23,5	27
	tuk (%)	18,5	18,5	21
	koncentrace (g/l)	120	150	130
	množství/den	7	5	9
Starter	NEL (kg)	5,4	5,4	6,48
	NL (%)	15	17	21
	PDI (g/kg)	90	110	125
	vláknina min.	20	10	10
	škrob max.	22	35	30
	stáří při odstavu	8 týdnů	6 týdnů	10 týdnů
	objemná krmiva	ano/ne	ne	ano
	mléko celkem	45 kg	30 kg	65 kg
starter celkem	50 kg	20 kg	65 kg	

VK-DRCMAN s.r.o.

Živinově účinné

dieteticky efektivní

startery pro telata

TELMIX - strukturovaný

PALEAMIX - slamnatý

HAYMIX - senný

Všem chovatelům telat

přejeme úspěšný rok 2019

www.vkdrcman.cz

Kontrola kolostrální výživy se provádí v měření celkové bílkoviny krevního séra telete, která by měla při správném napojení být více než 55 g/l. Další možností je změření aktivit GMT.

Akcelerovaná výživa telat

„Otázka výživy telat není definitivně vyřešena ani náhodou. Jednou z otázek je, kolik se má vůbec zkrmovat mléka, kdy přidávat seno, starter...“ ptá se přednášející a dodává, že trend akcelerované nebo intenzivní výživy není zdaleka tak nový. Spíše jde o návrat k fyziologii. Tele s matkou pije šest- až desetkrát denně a vypije 7 až 11 litrů mléka. Přírůsty jsou 0,9 až 1,3 kg denně. Vyšší příjem proteinu

znamená větší růst kostry a nárůst svaloviny i rychlejší růst bez tloušťnutí tukem. Intenzivní (akcelerovaná) výživa telat dnes znamená:

- První den 4 až 5,5 l mleziva.
- V prvním týdnu asi 6 l mleziva/mléka denně.
- Ve 2. až 5. týdnu až 10 litrů mléčného nápoje denně.
- V dalších jednom až dvou týdnech se množství mléka snižuje na polovinu a pak na 2 l jednou za den, zvyšování spotřeby starteru, úplný odstav.

Zvýšený příjem živin má podle přednášejícího vliv na růst a vývoj trávicího traktu, pozitivně ovlivňuje vývoj

a funkci imunitního systému. Výše denních přírůstků u jaloviček koreluje s užitkovostí v první laktaci.

Výroba starterových krmiv pro telata

Ing. Radim Šolc, ze společnosti VK Drman, s. r. o., v závěru konference podrobně popsal proces výroby starterových krmiv pro telata. Společnost vyrábí a nabízí v převážně většině strukturované startéry (částečné musli), suché TMR a v menší míře granulované startéry. Ty obsahují musli obohacené štípanou slámou nebo senem. Suché TMR dnes představují 35 % výroby.

Trendem posledních let je zkrmování starterových diet s podílem štípané slámy a

seny. V pokusu (Pavlata at al., 2017) bylo zjištěno, že krmení starteru s podílem štípané slámy má za následek fyziologičtější průběh bachorové fermentace a snížení rizika vzniku bachorové acidózy. Docílují se se zvýšené stimulační přežvykování a tím vyšší pufraci bachorového prostředí. V období před odstavem až po přechod na konzervovaná krmiva je suchá TMR velmi platným a efektivním přechodovým krmivem mezičlánkem.

Na samotný závěr se konalo překvapení v podobě tomboly, takže málokdo odjížděl ze semináře bez nějaké pozornosti v podobě krmiva nebo pochutiny.

Podle přednášek Lukáš Prýmas

Prof. James o odchovu telat

V polovině listopadu jsme se sešli s chovateli v příjemném prostředí zámku v Polné na semináři se zaměřením na odchov telat. Seminář pořádaný společností ADW FEED se již tradičně těšil velkému zájmu chovatelské i odborné veřejnosti. Lákadlem byl kromě aktuálního tématu především hlavní přednášející prof. Robert James, prezident Down Home Heifer Solutions.

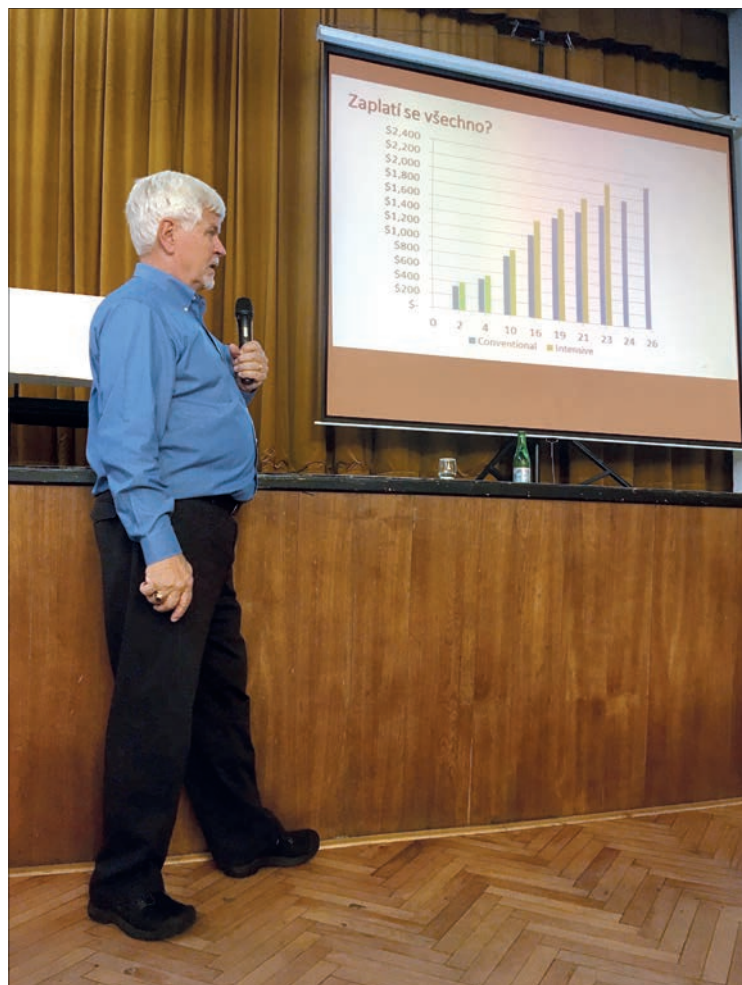
Seminář byl odstartován zásadní otázkou: Co je pro tele přirozené? Co potřebujeme zajistit, aby tele naplnilo naše očekávání a jaká naše očekávání jsou? Co všechno je „proměnné“ v odchovu telat, jaké faktory do něj vstupují? Podle profesora Jamese je jich více, než kolik jsme ochotni si jich připustit.

Musíme znát přírůstek, bez toho není možné reálně hodnotit, jak se našim telatům daří. Přírůstek však není jen o hmotnosti, musíme hodnotit přírůstek jako kombinaci váhy, výšky a kondice podle plemene. Při zvýšení hmotnosti je značný rozdíl také v nárůstu hmotnosti jednotlivých částí těla. Podle složení a množství mléka přirůstá rozdílně svalovina, kosti i tuk. Na základě pokusu na jerseykém skotu potvrdili, že vliv na zdraví telat a možnost mobilizace tuku má složení mléčné náhražky zásadní vliv. Zásadní informace prof. Jamese směrem k chovatelům byla: „Neomezujte telata v příjmu kvalitní náhražky, kopírujte jejich přirozenost, protože nikdo z nás neví, kdy budou potřebovat mobilizovat tělní tuk. A když v době potřeby nebudou mít tělní zásoby tuku k dispozici, začnou mobilizovat protein, což by bylo nežádoucí.“

Je běžné, že dojnícím se počítají a pečlivě balancují krmné dávky na základě

jejich fází laktace i roční doby. Otázkou je, proč to neděláme u telat? Telata jsou zranitelná a s obdobnými požadavky jako děti. Telata do období odstavu jsou kojenci. Měli bychom proto stejně jako u dětí být spokojeni, když telata dosahují v tomto období maximálních přírůstků, protože tato telata mají imunitu, tato telata obstojí v tlaku okolí a tato telata budou i přes vložení vyšší ceny do krmení telaty levnějšími. Ušetříme na jejich léčení, minimalizujeme ztráty a zakládáme kvalitní stádo. Není důležitá cena krmné náhražky, ale cena reálného přírůstku. Musíme najít cestu, jak dodat dostatek živin mléka a jak při tom nečelit nebezpečí průjmů z překrmení a oddálení příjmu starteru a následnému rozvoji bachoru.

Podle studií vyplývá, že nebyl prokázán vliv na konečný příjem starterů u telat, která byla limitována v příjmu krmiva v porovnání s telaty krmenými z automatu (ad libitum). Rozdíl je jen včasnost potřeby starteru pro telata s nižším podílem mléka v krmení asi o 14 dní. S jistotou lze říci, že kvalita výživy telat zásadně ovlivňuje užitkovost na první laktaci. Tomu se věnovalo mnoho studií. Nicméně vyčíslení dopadu je velmi složité a komplexní,

Prof. Robert James, prezident Down Home Heifer Solutions